

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแบบ Peer-to-Peer

ปิยาภรณ์ คุณชื่น¹ ปภาศรี บัวสวรรค์² อำนาจ เนตยสุภา³

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแบบ Peer-to-Peer โดยการนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักการทำงานของเทคโนโลยีบิตทอเรนท (Bit Torrent) ที่มีการแลกเปลี่ยนไฟล์ในลักษณะเป็นการทำงานแบบของ Peer-to-Peer (P2P) ศึกษาถึงความเป็นมาของกฎหมายลิขสิทธิ์ แนวคิดการให้ความคุ้มครองที่เกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เกิดขึ้นใหม่ของต่างประเทศ ศึกษาความคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศและข้อตกลงระหว่างประเทศ ในส่วนกฎหมายของไทยศึกษาพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวทางการบังคับใช้กฎหมายและการปราบปรามผู้กระทำความผิดในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P)

ผลการวิเคราะห์ พบว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ที่ใช้บังคับอยู่ปัจจุบันยังมีปัญหาเรื่องคำจำกัดความของคำนิยามลักษณะการแชร์ไฟล์ข้อมูลแบบเพียร์ทูเพียร์ รวมถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ที่กฎหมายกำหนดเรื่องการปิดเว็บไซต์ที่ทำผิดกฎหมาย (block website) ไว้ แต่กลับเป็นเรื่องการสกัดกั้นการแสดงความเห็นซึ่งสิทธิในการแสดงออกของประชาชน (right of expression) เท่านั้น ซึ่งเนื้อหาของพระราชบัญญัติที่กล่าวมาทั้งสองฉบับนี้ไม่ได้ครอบคลุมถึงการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแบบเพียร์ทูเพียร์ ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะคือ ควรแก้ไขเพิ่มเติมคำจำกัดความของคำนิยามและความรับผิดชอบเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะแบบเพียร์ทูเพียร์ Peer-to-Peer (P2P) ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายได้สัมฤทธิ์ผล

คำสำคัญ: การแชร์ข้อมูล; บิตทอเรนท; เพียร์ทูเพียร์; การปิดเว็บไซต์

ประเภทบทความ: บทความวิชาการ

¹ หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2086 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: powerbee1981@gmail.com

² คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ สำนักงานอัยการสูงสุด

Problems Legal Measures with Peer-to-Peer Internet Sharing

Piyaporn Kunclean¹ Praphasri Buasawan² Amnart Netayasupha³

Abstract

This article aims to analyze the problem of Peer-to-Peer Internet sharing by using concepts and theories related to the working principles of Bit Torrent technology, which exchanges files in a Peer-to-Peer (P2P) manner. It studies the history of copyright law, the concept of providing protection for newly emerging copyrighted works from foreign countries, and studies international copyright protection and international agreements. In terms of Thai law, it studies the Copyright Act (No. 2) B.E. 2558 and the Copyright Act (No. 5) B.E. 2565 and the Computer Crime Act (No. 2) B.E. 2560, which are the main laws for enforcing the law on Peer-to-Peer (P2P) activities, as a framework for analysis in order to obtain guidelines for law enforcement and suppression of Peer-to-Peer (P2P) offenders.

Finding are as follows: the Copyright Act (No. 2) B.E. 2558 and the Copyright Act (No. 5) B.E. 2565, which are currently in effect, still have problems with the definition of the definition of peer-to-peer file sharing. In addition, the Computer Crime Act (No. 2) B.E. 2560, which stipulates the closure of illegal websites (Block Website), but only blocks the expression of opinions based on the right of expression of the people (Right of Expression). The content of the two Acts mentioned above does not cover peer-to-peer internet sharing. The author recommends that the definition of the definition and liability for Peer-to-Peer (P2P) actions should be amended to be clearer in order to effectively enforce the law.

Keywords: Data Sharing; Bit Torrent; Peer-to-Peer; Block Website

Type of Article: Research Article

¹ Doctor of Laws Program, Ramkhamhaeng University
2086 Ramkhamhaeng Road, Hau Mark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand
Corresponding Author E-mail: powerbee1981@gmail.com

² Faculty of Law, Ramkhamhaeng University

³ Office Of The Attorney General

บทนำ

การแชร์ข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตเป็นการเผยแพร่งานที่ไม่มีมีการคิดค่าตอบแทน ยกเว้นมีค่าใช้จ่ายในการซื้อวัสดุอุปกรณ์และค่าธรรมเนียมการใช้อินเทอร์เน็ต การแชร์ข้อมูลมิได้มีเป้าหมายในการชักจูงใจสาธารณชนหรือในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ แต่เป็นลักษณะการสร้างช่องทางการเผยแพร่งานสู่สาธารณชนทางอินเทอร์เน็ตโดยไม่มีข้อจำกัดเท่านั้น ซึ่งได้แก่ การแชร์ข้อมูลจำพวกโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ เพลง และสื่อดิจิทัลประเภทอื่น ๆ เป็นการก่อให้เกิดปัญหาหลักของการเผยแพร่งานทางอินเทอร์เน็ตผ่านทางแอปพลิเคชัน เช่น YouTube Facebook Twitter และ Line ซึ่งเป็นปัญหาการแชร์ข้อมูล ทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดในงานลิขสิทธิ์อย่างกว้างขวางทั้งระดับภายในประเทศและระดับระหว่างประเทศ กฎหมายคุ้มครองผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ ได้แก่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ไม่ครอบคลุมกับปัญหาการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแบบ Peer-to-Peer (P2P) ที่มีการทำงานโดยเครื่องคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องที่ติดต่อกันโดยตรงไม่ต้องผ่านเซิร์ฟเวอร์ จึงส่งผลกระทบต่อประเภนี้ประสบปัญหาอย่างแพร่หลายทั่วโลก อันเกิดมาจากการความซับซ้อนของเทคโนโลยีบิตทอเรนซ์ การดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ที่ใช้แชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแบบ Peer-to-Peer (P2P) อีกทั้ง การนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษย่อมเป็นไปได้ยาก เนื่องจากผู้กระทำความผิดหลีกเลี่ยงการได้รับโทษด้วยวิธีการย้ายเซิร์ฟเวอร์ไปยังประเทศที่ไม่สามารถตรวจสอบการกระทำความผิดได้

ตัวอย่างกรณีศึกษา คดี A & M Records V. Napster Inc. ที่ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า Napster ได้ทำการละเมิดลิขสิทธิ์ต่อผู้ถือหุ้นในบริษัทบันทึกเสียงหลายบริษัท ที่ Napster เป็นผู้ออกแบบและติดตั้งระบบ อนุญาตให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนตัวสามารถส่งผ่านและเก็บรักษาลิขสิทธิ์ในสิ่งบันทึกเสียงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ผ่านทางกระบวนการที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “Peer-to-Peer File Sharing” (การแลกเปลี่ยนไฟล์ข้อมูลแบบ Peer-to-Peer) Napster อนุญาตให้ผู้ใช้งานของตนสร้างข้อมูลคลังเพลงลงบนคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลไว้ในฮาร์ดไดรฟ์ (hard drive) เพื่อให้ผู้ใช้คนอื่นที่เข้ามาค้นหาเพลงจากคลังเพลงของผู้ใช้คนอื่นได้คัดลอกและแลกเปลี่ยนไฟล์เพลงของผู้ใช้จากคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังอีกเครื่องหนึ่งโดยผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ศาลอุทธรณ์ได้ตัดสินว่ามีความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ เนื่องจาก Napster รู้ว่ามีการทำซ้ำงานลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและให้ความช่วยเหลือในการทำซ้ำงานลิขสิทธิ์โดยการจัดหาโปรแกรมซอฟต์แวร์มาให้แก่ลูกค้าของตนกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ ถือเป็นการช่วยเหลือให้มีการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น (หรือที่หลักกฎหมายอเมริกาเรียกว่า “Contributory Infringement”) ซึ่งถือว่า ผิดกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ ศาลได้พิจารณาและให้ความเห็นอีกว่าการใช้บริการของผู้ใช้บริการ Napster แม้จะไม่ได้ใช้ในเชิงการค้าโดยตรง แต่การให้บริการดังกล่าวทำให้ผู้ใช้บริการ Napster ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อผลงาน ย่อมถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า Napster รับทราบถึงการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์มาโดยตลอด แต่เพิกเฉยไม่ทำการยกเลิกการใช้เทคโนโลยี Peer-to-Peer File Sharing หรือใช้เทคโนโลยีในการสกัดกั้นการทำซ้ำงานดังกล่าว

การคุ้มครองสิทธิผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ เน้นการคุ้มครองสิทธิผู้สร้างสรรค์ที่เป็นเจ้าของผลงานงานอันมีลิขสิทธิ์ แต่ไม่ครอบคลุมถึงงานในลักษณะรูปแบบการแชร์ข้อมูลและงานอันมีลิขสิทธิ์ทุกประเภทที่เป็นดิจิทัลทางอินเทอร์เน็ต ที่มีได้กำหนดความหมายของคำนิยามคำว่า ผู้สร้างสรรค์ ไว้อย่างชัดเจน

ซึ่งงานเหล่านี้ล้วนเป็นงานอันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของผู้สร้างสรรค์ ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) ยังไม่ประสบผลสำเร็จด้านการปราบปราม เนื่องจากในทางปฏิบัติไม่อาจหาตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษได้ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ เพราะผู้กระทำความผิดได้ทำการย้ายแหล่งพื้นที่ที่กระทำการละเมิดไปประเทศที่ยังไม่มีกฎหมายบังคับใช้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่กฎหมายให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระที่การให้ความคุ้มครองที่มีให้แก่เจ้าของผลงานสร้างสรรค์ ที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การใช้สติปัญญา ความรู้ความสามารถและความวิริยะอุตสาหะ ซึ่งถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์ของตน โดยกฎหมายลิขสิทธิ์ได้ให้ความคุ้มครองถึงสิทธินักแสดงด้วย ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์จึงไม่ได้ให้ความสำคัญในการปราบปรามและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษอย่างจริงจัง

เมื่อพิจารณาจากเจตนารมณ์ในการกำหนดให้สิทธิผู้สร้างสรรค์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์นั้น ผู้สร้างสรรค์มีสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์ของตน แม้ว่ากฎหมายลิขสิทธิ์จะคุ้มครองผู้สร้างสรรค์จะกำหนดให้สิทธิแก่ผู้สร้างสรรค์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแต่ก็มีปัญหาทางกฎหมาย ได้แก่ การปราบปรามผู้กระทำความผิดอันส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมายไม่สัมฤทธิ์ผล ผู้เขียนจึงนำเสนอข้อเสนอแนะในการแก้ไขกฎหมายที่ถูกบัญญัติขึ้นโดยมีข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) ที่เหมาะสมต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

หลักการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักการทำงานแบบ Peer-to-Peer (P2P)

ความหมายของ Peer-to-Peer หรือ P2P คือ การทำงานที่เครื่องคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องจะมีการติดต่อกันโดยตรง โดยไม่ต้องผ่านเซิร์ฟเวอร์ ตัวอย่างเช่น User A มีไฟล์หนึ่งอยู่ 1 ไฟล์ ต้องการจะแชร์ หรือต้องการแจกจ่ายให้กับคนอื่น ๆ User A และคนอื่น ๆ จะต้องมีโปรแกรม BitTorrent เพื่อใช้ในการติดต่อรับส่งไฟล์ระหว่างกัน จากนั้น User A ก็จะใช้โปรแกรม BitTorrent สร้างไฟล์นำทาง (torrent) แล้วนำไปฝากไว้ที่เว็บไซต์ Tracker ที่จะคอยเป็นตัวกลางระหว่างกลุ่มผู้ใช้ในการแลกเปลี่ยนไฟล์ระหว่างกัน เมื่อ User A จัดการทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ผู้ใช้คนอื่น ๆ ก็จะสามารถทำการโหลดไฟล์นำทางจากเว็บไซต์ Tracker เพื่อนำไปสู่ไฟล์ที่ User A ได้เปิดแชร์เอาไว้ที่เครื่องของตนเองต่อไป (Musso & Kaewkiriya, 2016)

บิตทอเรนที่ใช้แนวความคิดของการเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับในเวลาเดียวกัน โดยไฟล์ที่ต้องการจะถูกแบ่งออกเป็นส่วน ๆ และในการรับ-ส่งไฟล์ ก็จะทำหน้าที่ละส่วน ซึ่งอาจจะไม่ใช่ชิ้นส่วนที่ต่อเนื่องกันก็ได้ เมื่อได้ชิ้นส่วนครบเมื่อไหร่ก็แสดงว่า การดาวน์โหลดไฟล์เสร็จสมบูรณ์ ในระหว่างที่กำลังดาวน์โหลดชิ้นส่วนของไฟล์อยู่นั้น ก็สามารถให้บริการอัปโหลดชิ้นส่วนที่ได้รับมาเรียบร้อยแล้วให้แก่ผู้อื่นได้ด้วย การรับ-ส่งข้อมูลและเรียกเครื่องที่กำลังรับ-ส่งชิ้นส่วนของไฟล์ว่า “Peer” ซึ่งแน่นอนว่าเมื่อเริ่มรับ-ส่งไฟล์ ผู้รับก็จะกลายเป็น Peer ไปด้วย และผู้อื่นก็สามารถติดต่อมาที่ผู้รับเพื่อขอรับชิ้นส่วนที่ผู้รับมีได้ด้วย เป็นธรรมเนียมและมารยาทว่า ผู้ใช้บิตทอเรนควรจะเป็นผู้ให้ไฟล์ (seeder) และผู้รับไฟล์ (leecher) ที่ดี กล่าวคือ ผู้รับ (leecher) เมื่อรับไฟล์จากผู้ส่งโดยรับไฟล์จนเสร็จ 100 % ตัวของผู้รับ (leecher) จะกลายเป็นผู้ส่งไฟล์ (seeder) นั้นต่อไปยัง ผู้รับอื่น ๆ เพื่อเปิด

อัปโหลดให้ผู้อื่นด้วย จะเห็นว่าด้วยหลักการนี้หากมีผู้ที่กำลังทำการรับ-ส่งมาก ก็จะทำให้การดาวน์โหลดไฟล์เร็ว เพราะมีจำนวน Peer ที่ติดต่อได้มากขึ้น ในโปรแกรม Client จะแสดงให้เห็นว่าตัวเรากำลังติดต่อกับ Seeder ที่ราย และกับ Peer ที่ราย และเมื่อทำงานไปได้ระยะหนึ่ง Client ก็จะติดต่อกลับไปยัง Tracker เพื่ออัปเดตรายชื่อ Peer และ Seeder เมื่อมีรายใหม่เข้ามา อย่างไรก็ตามก็อาจจะเห็นว่า หากมีปัญหาที่แทรคเกอร์ก็ยังสามารถดาวน์โหลดไฟล์ได้อยู่ เพราะตัวเราได้ติดต่อกับ Peer ต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า แนวความคิดของบิตทอเรนท์ สอดคล้องกับการมุ่งไปสู่ระบบการทำงานแบบกระจายไฟล์ (distributed computing) ซึ่งหากจะพูดถึงหลักการก็นับเป็นเรื่องที่ดี แต่ในทางปฏิบัติการนำมาใช้นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะเวลาที่กล่าวถึงบิตทอเรนท์ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใช้यरุ่นจะนิยมเรื่องของการดาวน์โหลด เกม ภาพยนตร์ โปรแกรม และเพลงกัน ซึ่งสิ่งที่ดาวน์โหลดกันเหล่านี้ ส่วนมากเป็นไฟล์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์และผิดกฎหมาย ดังนั้น เวลาที่กล่าวถึงแนวความคิดของบิตทอเรนท์ ดีหรือไม่ดีนั้น ต้องแยกให้ชัดเจนระหว่างแนวความคิดในเรื่องของเทคนิคกับรูปแบบการนำไปใช้ ตัวอย่างเช่น หากบิตทอเรนท์ถูกนำไปใช้กับเซิร์ฟเวอร์ที่ถูกใช้งานมาก ๆ โดยนำไปเสริมการทำงานแบบ “Mirror” ที่ทำกันอยู่ในปัจจุบันเหมาะสมและสมควรหรือใช้เฉพาะกับไฟล์ที่เป็นระบบเปิดจึงจะถือว่าเป็นประโยชน์

แนวคิดหลักกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) ของความตกลงระหว่างประเทศ

กฎหมายที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองงานละเมิดลิขสิทธิ์ที่สำคัญ ได้แก่ “อนุสัญญากรุงเบิร์น” ค.ศ. 1931 (พ.ศ. 2474) (เป็นความตกลงระหว่างประเทศซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม) “อนุสัญญากรุงโรม” ค.ศ. 1961 (พ.ศ. 2504) (เป็นความตกลงระหว่างประเทศซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อคุ้มครองนักแสดง ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง และองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพ) “อนุสัญญากรุงปารีส” ค.ศ. 1967 (พ.ศ. 2510) (เป็นความตกลงระหว่างประเทศซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม) “อนุสัญญาเจนีวา” ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514) (เป็นความตกลงระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองผู้ผลิต สิ่งบันทึกเสียงจากการทำซ้ำ สิ่งบันทึกเสียงโดยมิชอบ) ต่อมา “ข้อตกลง TRIPs” (เป็นความตกลงการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาและวางบรรทัดฐานเกี่ยวกับเรื่องขอบเขตของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภท) ได้กำหนดกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

นอกจากนี้ องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ได้จัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศขึ้นสองฉบับ ได้แก่ “สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก” (WIPO Copyright Treaty--WCT) และ “สนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธินักแสดงและสิ่งบันทึกเสียง” (WIPO Performances and Phonograms Treaty--WPPT) การพัฒนาสนธิสัญญาทั้งสองฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความคุ้มครองครอบคลุมถึงสิทธิทางเศรษฐกิจและทางศีลธรรมสำหรับนักแสดง ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง และให้สิทธิแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในระดับสูงขึ้นกว่าอนุสัญญากรุงเบิร์น และอนุสัญญากรุงโรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องละเมิดลิขสิทธิ์จากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบดิจิทัลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

หลักกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) ในระดับระหว่างประเทศ มีหลักการ ดังนี้

การให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศเกิดขึ้นเพราะความเจริญความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ขยายผลงานไปสู่ประเทศอื่น ๆ จึงเกิดปัญหาการลอกเลียนตลอดจนการทำซ้ำงานลิขสิทธิ์

เหล่านี้อย่างกว้างขวาง เป็นผลให้ผู้สร้างสรรค์เจ้าของงาน ตลอดจนประเทศที่เกิดของงานได้รับความเสียหาย ประเทศต่าง ๆ พยายามปกป้องสิทธิประโยชน์ของเจ้าของลิขสิทธิ์จากการละเมิดของชนชาติอื่น จึงเป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดความแตกต่างทางความคิดเกี่ยวกับลิขสิทธิ์เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประเทศที่ผลิตงานอันมีลิขสิทธิ์ซึ่งโดยมากเป็นกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วต้องการให้มีการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์เกิดขึ้นในทางระหว่างประเทศเพื่อที่ผลงานของตนจะได้ไม่ถูกละเมิดและไม่ได้รับค่าตอบแทน ส่วนอีกกลุ่มเป็นประเทศที่เป็นผู้บริโภคผลงานมากกว่าผลิตเอง ซึ่งได้แก่ กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนาที่ไม่ต้องการยอมรับระบบการให้ความคุ้มครองแก่ลิขสิทธิ์ต่างประเทศเพราะทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงและเกิดความยุ่งยากมากมายซึ่งหากพิจารณาในแง่ทฤษฎีทางกฎหมาย น่าจะยุติธรรมหากมีการให้ความคุ้มครองขึ้น แต่ในทางเศรษฐกิจคงจะไม่มีประเทศใดต้องการเสียประโยชน์ แต่ในที่สุดปลาใหญ่ย่อมต้องกินปลาเล็กเสมอ กล่าวคือ กลุ่มผู้เสียประโยชน์ทางเศรษฐกิจจำต้องยอมตนเข้าผูกพันต่อพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม

การคุ้มครองลิขสิทธิ์ภายใต้อนุสัญญา (WIPO Copyright Treaty 1996--WCT) องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization--WIPO) ได้เลือกที่จะจัดทำหลักเกณฑ์ขึ้นใหม่เพื่อเสริมหลักเกณฑ์ที่ยังคลุมเครือหรือที่ยังขาดหายไปในอนุสัญญาเบิร์น โดยเฉพาะการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ข้อตกลงระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้นใหม่นี้เรียกว่า “WIPO Copyright Treaty--WCT” ข้อตกลงนี้เปิดให้ประเทศสมาชิกใด ๆ ของ WIPO เข้าเป็นประเทศภาคีได้ ดังนั้น ประเทศภาคีอนุสัญญาเบิร์นแต่เดิม จึงไม่ได้เป็นสมาชิกของข้อตกลงนี้โดยอัตโนมัติหรือถูกบังคับให้เป็นสมาชิกของข้อตกลงนี้แต่อย่างใด จะเห็นได้ว่า สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก WIPO (WIPO Copyright Treaty 1996--WCT) มุ่งเน้นให้ความสำคัญในด้านลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียงได้มีการขยายขอบเขตไปเป็นอย่างมากจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่ได้มีการนำวิธีการใหม่ ๆ ในการเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ไปทั่วโลก ผ่านรูปแบบการติดต่อสื่อสารต่าง ๆ เช่น การเผยแพร่ผ่านดาวเทียม แผ่นดิสก์ ดีวีดี และอินเทอร์เน็ต องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกจึงได้เข้าไปมีบทบาทอย่างใกล้ชิดในการเจรจาระดับนานาชาติ เพื่อสร้างมาตรฐานใหม่สำหรับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในโลกยุคดิจิทัล

แนวคิดหลักกฎหมายการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) ของต่างประเทศ

หลักกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) ของต่างประเทศ มีดังต่อไปนี้

สหรัฐอเมริกา ได้ออกกฎหมายใหม่ให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นดิจิทัล กฎหมายลิขสิทธิ์ (The Digital Millennium Copyright Act of 1998--DMCA) ฉบับนี้ ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก มีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ (ISP Safe Harbor) และเพิ่มเติมข้อกำหนดอีกสองเรื่อง คือ มาตรการของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อการป้องกันงานของเจ้าของลิขสิทธิ์ และการจัดการสารสนเทศของข้อมูลลิขสิทธิ์ รวมทั้งเพิ่มบทความรับผิดชอบทั้งในทางแพ่งและทางอาญาสำหรับการฝ่าฝืนบทบัญญัติต่าง ๆ ข้อกำหนดในสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก สมาชิกประเทศต้องให้ความคุ้มครองงานสร้างสรรค์ของสมาชิกประเทศอื่นหรือที่สร้างโดยคนชาติที่เป็นสมาชิกอื่น ๆ ไม่ให้น้อยกว่างานที่สร้างสรรค์ขึ้นภายในประเทศตน ซึ่งเป็นไปตามหลักปฏิบัติสากล (U.S. Copyright Office, 2020)

ดังนั้น สหรัฐอเมริกาจึงได้เพิ่มเติมข้อกำหนดในกฎหมายลิขสิทธิ์มาตรา 512 (c) จำกัดความรับผิดชอบของผู้ให้บริการสำหรับการละเมิดเนื้อหาสาระบนเว็บไซต์ (หรือ สถานที่เก็บสารสนเทศอื่น ๆ) ที่อยู่ในระบบนำมาประยุกต์ใช้เป็นที่ยึดตามความมุ่งหมายของผู้ใช้ ในการที่กำหนดให้จำกัดการเลือกได้ตรงตามเงื่อนไข ดังนี้ (1) ผู้จัดทำจะต้องมีความรู้ในระดับที่จำเป็นสำหรับการทำละเมิดที่จะแสดงต่อไป (2) ถ้าผู้จัดทำมีสิทธิและสามารถควบคุมการทำละเมิดจะต้องไม่ได้ผลประโยชน์ทางการเงินโดยตรงจากการทำละเมิด และ (3) ขึ้นอยู่กับได้รับแจ้งอย่างถูกต้องสำหรับการกล่าวอ้างว่ามีการทำละเมิด ผู้จัดทำจะต้องนำลงมาอย่างรวดเร็วหรือปิดการเข้าถึงเนื้อหา นั้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นดิจิทัลได้วางข้อจำกัดการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับผู้ให้บริการออนไลน์ ซึ่งบัญญัติไว้ในบทที่ 2 ของมาตรา 512 นั้น กฎหมายให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นดิจิทัลได้บัญญัติเพื่อให้อำนาจความสะดวกระหว่างเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ให้บริการเครือข่ายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันในการป้องกันและควบคุมการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต และยังได้คุ้มครองเครือข่ายในรูปแบบเอกชนด้วย และกฎหมายให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นดิจิทัลยังได้บัญญัติเรื่องจำกัดความรับผิดชอบของผู้ให้บริการเครือข่ายโดยอยู่บนพื้นฐานของระดับการรู้หรือสามารถรับรู้ และความมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการเครือข่าย

อังกฤษ ให้อำนาจในการบังคับใช้ มาตรการระงับการเข้าถึงเนื้อหาละเมิดลิขสิทธิ์ บัญญัติในมาตรา 97A ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์การออกแบ และสิทธิบัตรแห่งอังกฤษ (CDPA) ปี ค.ศ. 1988 กำหนดให้ ศาลสูงมีอำนาจในการออกมาตรการต่อผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่มีความรับรู้ โดยชัดแจ้งว่าบุคคลที่สามได้ใช้บริการของตน เพื่อการละเมิดลิขสิทธิ์ พบว่า มีการนำข้อคำนึงเกี่ยวกับการพิจารณาความได้สัดส่วน ก่อนออกคำสั่งมาจาก แนวคำตัดสินในคดีก่อน (The United Kingdom Intellectual Property Office, 2020)

สาธารณรัฐสิงคโปร์ กฎหมายลิขสิทธิ์ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ การใช้มาตรการแจ้งเตือนและนำออก (Notice and Takedown) นี้ ในสาธารณรัฐสิงคโปร์มีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก จากกรณีด้านความรวดเร็ว ในการระงับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของมาตรการแจ้งเตือนและนำออก มีการดำเนินการตามกฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์ให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว และในกรณีด้านการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ไม่ต้องการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดลิขสิทธิ์ กฎหมายลิขสิทธิ์ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้กำหนดกฎหมายไว้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง กฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์ยังคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการไว้อย่างชัดเจน โดยการให้ผู้ใช้บริการได้ใช้สิทธิโต้แย้งว่าไม่ได้ทำการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต เป็นการบัญญัติกฎหมายภายในได้ครอบคลุมและสอดคล้องกับการเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกใน “สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty--WCT)” และ “สนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธินักแสดงและสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty--WPPT)” (Department of Intellectual Property, 2020; World Intellectual Property Organization (WIPO), 2019a)

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี บัญญัติกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับใหม่ของ EU (The European Copyright Directive) มีการกำหนดให้แพลตฟอร์มอินเทอร์เน็ตมีข้อผูกมัดในการลบผลงานที่ละเมิดลิขสิทธิ์ซึ่งโพสต์โดยผู้ให้บริการ จากการที่ตัวกรองการอัปโหลดเป็นระบบทำงานอัตโนมัติ เมื่อตรวจพบว่าคอนเทนต์เข้าข่ายละเมิดลิขสิทธิ์ก่อนที่โพสต์เหล่านั้นจะปรากฏออนไลน์ ซึ่งหมายความว่า ตัวกรองการอัปโหลดจะต้องทำงานได้ดีและสามารถแยกแยะได้ว่าคอนเทนต์ไหนได้ลิขสิทธิ์หรือทำขึ้นเพื่อล้อเลียนโดยไม่ใช้การละเมิดลิขสิทธิ์

(Department of Intellectual Property, 2018a; World Intellectual Property Organization (WIPO), 2019b)

ญี่ปุ่น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ของญี่ปุ่น กำหนดค่านิยามคำว่า ลิขสิทธิ์ หมายถึง สิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการเสนอหรือทำให้งานปรากฏต่อสาธารณชน สิทธิในการทำซ้ำ แสดง เผยแพร่ต่อสาธารณชน การอ้างอิง จำหน่าย โอนไปซึ่งกรรมสิทธิ์ในงาน การให้ยืม การแปล การดัดแปลง การใช้ประโยชน์ในงานประเภท Derivative Works และในปี ค.ศ. 1997 (พ.ศ. 2540) กฎหมายลิขสิทธิ์ของญี่ปุ่นได้ทำการปรับปรุงเนื้อหาบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมสิทธิในการสื่อสารสู่สาธารณะ โดยเนื้อหาหมวดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับสิทธิในการสื่อสารต่อสาธารณะ ซึ่งหมายถึง การเชื่อมต่อเซิร์ฟเวอร์ (server) เข้ากับเครือข่ายและการส่งข้อมูล โดยกฎหมายลิขสิทธิ์ญี่ปุ่น สมาคมส่งเสริมการเผยแพร่คอนเทนต์ในต่างประเทศ (CODA) มีการก่อตั้งสมาคมส่งเสริมการเผยแพร่คอนเทนต์ในต่างประเทศ (CODA) ดำเนินการเกี่ยวกับการบล็อกเว็บไซต์ (site blocking) และการยับยั้งการลงโฆษณา เป็นองค์กรเอกชนที่สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมในการเผยแพร่ของอุตสาหกรรมด้านคอนเทนต์ของญี่ปุ่น อาทิ เพลง ภาพยนตร์ การ์ตูนแอนิเมชันรายการออกอากาศ เกมโดยได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงเศรษฐกิจกิจการค้าและอุตสาหกรรม และสำนักงานวัฒนธรรม ในหลายปีที่ผ่านมา มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับมาตรการจัดการและป้องกันคอนเทนต์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์โดยประสานงานร่วมกับหน่วยงานราชการทั้งในและนอกประเทศญี่ปุ่น กลุ่มผู้ประกอบการ บริษัทที่เกี่ยวข้องกับคอนเทนต์ (ผู้เป็นเจ้าของคอนเทนต์) (Department of Intellectual Property, 2018b; Nitchakorn, 2016)

แนวคิดหลักกฎหมายการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) ของประเทศไทย

ประเทศไทย มีหลักกฎหมายการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) ได้แก่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 (Office of the Council of state, 2024) และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 (Department of Intellectual Property, 2024) ถูกบัญญัติออกมาโดยมีการแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธิและกำหนดข้อยกเว้นการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เว็บไซต์ต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตปลอดจากงานละเมิดลิขสิทธิ์ โดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 มีสาระสำคัญให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISP) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติข้อจำกัดความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ (ISP Safe Harbor) มีการนำกระบวนการแจ้งและนำออก (notice and takedown) ซึ่งเป็นวิธีการสากลที่ใช้ในหลายประเทศทั่วโลก มาปรับใช้เพื่อเป็นการปกป้องและยับยั้งการละเมิดลิขสิทธิ์ในขณะเดียวกัน กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยได้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ของ WIPO ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WCT) ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกแล้ว แต่จะเห็นได้ว่า กระบวนการระงับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ตแบบแจ้งเตือนและนำออกนี้ หากมองในเชิงลึกลับทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวเป็นเรื่องยากที่จะนำตัวผู้กระทำละเมิดลิขสิทธิ์มาลงโทษได้โดยตรง แม้ว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 จะบัญญัติใช้เพื่อดำเนินการเอาผิดแก่ผู้กระทำละเมิดลิขสิทธิ์ก็ตาม เนื่องจากเทคโนโลยีบิตทอเรนทเป็นการกระจายแชร์ไฟล์ข้อมูลที่มีความสลับซับซ้อน ผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ไม่ได้มีการแสดงตนอย่างเปิดเผยและมีการกระทำความผิดโดยการ

ย้ายแหล่งพื้นที่ที่กระทำการละเมิดไปประเทศที่ยังไม่มีกฎหมายบังคับใช้ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับนี้ ในทางปฏิบัติจึงไม่สามารถให้ความคุ้มครองสิทธิเจ้าของลิขสิทธิ์อย่างเป็นธรรม และไม่มี การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Nitchakorn, 2016)

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 (The Secretariat of the Cabinet, 2024) กฎหมายกำหนดเพิ่มเติมความผิดให้ครอบคลุมกรณีต่าง ๆ มากขึ้น ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 20 ได้แก้ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ความผิดที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และเพิ่มให้มีพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเข้ามามีอำนาจในการยื่นเรื่องร้องขอต่อเจ้าหน้าที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แต่มาตรานี้ไม่ได้บัญญัติให้อำนาจรัฐหรือเจ้าหน้าที่เชื่อมต่อระบบผู้ให้บริการเพื่อทำการปิดเว็บไซต์โดยมิได้รับอนุญาตจากศาล กล่าวคือ การระงับการเผยแพร่ต้องตรวจสอบการใช้ อำนาจโดยศาล โดยบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ตามมาตรา 20 (3) กำหนดไว้ว่า หากเป็นกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้แจ้งว่าพบข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาต่อเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาหรือพนักงานสอบสวน ซึ่งเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา หรือพนักงานสอบสวน ร้องขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรี โดยยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจ จากนั้นศาลจะพิจารณามีคำสั่งให้ระงับการทำให้แพร่หลายข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดนั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ (Neitivanich & Kancwamdee, 2019)

ในกรณีของมาตรา 20 (3) กำหนดไว้อีกว่า การดำเนินการของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ นั้นเองหรือจะสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ นั้นก็ได้ ทั้งนี้ให้รัฐมนตรี ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ ระยะเวลา และวิธีการปฏิบัติสำหรับการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ให้บริการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยคำนึงถึงพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น และหากในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน พนักงานเจ้าหน้าที่จะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งไปก่อนที่จะได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกลั่นกรอง ข้อมูลคอมพิวเตอร์จะยื่นคำร้องตามวรรคสองไปก่อนที่รัฐมนตรีจะมอบหมายก็ได้ แต่ทั้งนี้ ต้องรายงานให้รัฐมนตรีทราบโดยเร็ว (Neitivanich & Kancwamdee, 2019) อนึ่ง การปิดเว็บไซต์ที่ทำผิดกฎหมาย (block website) เป็นการสกัดกั้นการแสดงความเห็นซึ่งสิทธิในการแสดงออกของประชาชน (right of expression) ฉะนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงต้องกำหนดให้มืองค์กรกลางหรือศาลที่จะทำหน้าที่วินิจฉัยว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่แพร่หลายอยู่บนอินเทอร์เน็ตเป็นข้อมูลที่อาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในภาคสองลักษณะ 4 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับศาสนา ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้มีช่องทางประสานงานกับผู้ให้บริการและติดตามการดำเนินการตามหมายศาล จึงเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขในส่วน ของ มาตรา 20(3) เพื่อเป็นการป้องกันการละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เผยแพร่

แพร่บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายเป็นเรื่องการปิดกั้นเว็บไซต์ โดยมีคำสั่งให้ระงับการแพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมถึงเนื้อหาที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดลิขสิทธิ์นั้น พบว่าหลักการขั้นตอนในการปิดเว็บไซต์ถูกตรวจสอบมาบังคับใช้กับความผิดที่เกี่ยวกับกรณีทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา อันมีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยเฉพาะเท่านั้น โดยเนื้อหาของบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้มิได้ถูกบัญญัติขึ้นมาบังคับใช้เกี่ยวกับการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) ย่อมส่งผลกระทบต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ในการสร้างสรรค์ผลงานประเภทอื่น ๆ อย่างชัดเจน อีกทั้ง พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้การปิดกั้นเว็บไซต์ต้องผ่านกระบวนการของศาล โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้คำสั่งระงับเท่านั้น ย่อมก่อให้เกิดปัญหาของคำจำกัดความคำว่า “เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา” หรือ “พนักงานสอบสวน” ที่มีอำนาจดำเนินการในการยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งระงับการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต แสดงให้เห็นว่าบทบัญญัติกฎหมายฉบับนี้ในส่วนของการข้อกำหนดที่ถูกบัญญัติขึ้นมีข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P)

จากที่กล่าวมาทั้งหมด พบว่าประเทศที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty--WCT) มีความประสงค์ต้องการให้มาตรการทางเทคโนโลยีที่ตนเองสร้างสรรค์ขึ้นได้รับความคุ้มครอง อันเนื่องมาจากสังคมโลกในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว อีกทั้ง ระบบทางอินเทอร์เน็ตมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นจึงส่งผลกระทบต่อการปราบปรามและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์

ทฤษฎีการคุ้มครองลิขสิทธิ์มีอยู่ 2 ทฤษฎี ซึ่งมีความเห็นแตกต่างกัน คือ

1. ทฤษฎีเสรีนิยม เห็นว่าบรรดาสิ่งนิพนธ์จากความคิดของมนุษย์สมควรให้สาธารณชนโดยทั่วไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเสรี เพื่อเป็นการผลักดันและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของวัฒนธรรมของประเทศ ดังนั้น สิ่งนิพนธ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งความจริงเป็นผลิตผลทางสังคม กล่าวคือ ประโยชน์อันเกิดจากสิ่งนิพนธ์ดังกล่าวจึงสมควรตกเป็นของสังคมด้วย ซึ่งความคิดของมนุษย์นับได้ว่าเป็นทรัพย์สินของมนุษย์ชาติที่มีคุณค่าสูงสุด อันควรแก่การยอมรับนับถือของสาธารณชน การใช้ประโยชน์จากความคิดของมนุษย์จึงสมควรปล่อยให้เป็นของสาธารณชนอย่างเสรี ซึ่งก็หมายความว่า บรรดางานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ตกเป็นสมบัติของสาธารณะมิใช่สมบัติของผู้ผลิตแต่อย่างใด

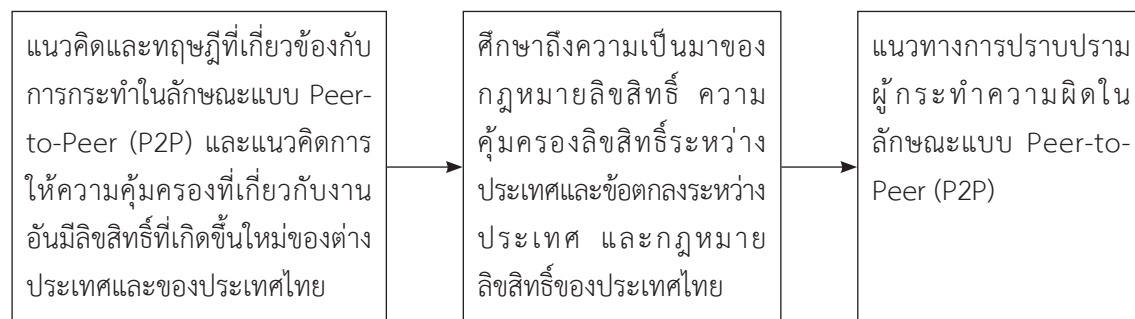
2. ทฤษฎีคุ้มครองป้องกัน เห็นว่าลิขสิทธิ์สมควรได้รับความคุ้มครองป้องกันเช่นเดียวกับสิทธิในทางแพ่ง โดยทั่วไปและอ้างว่า ลิขสิทธิ์เป็นสิทธิที่ไซ้บุคคลทั่วไปอย่างหนึ่ง การแสดงออกทางความคิดอันเป็นรูปธรรมก็เป็นส่วนหนึ่งแห่งสภาพบุคคลซึ่งน่าจะได้รับความคุ้มครองด้วย จากเหตุผลสนับสนุนนี้ทำให้ลิขสิทธิ์มีความโน้มเอียงไปในทางที่เห็นว่า ลิขสิทธิ์เป็นสิทธิบุคคล (right of personality) หรือสิทธิส่วนบุคคล (personal right)

จึงกล่าวสรุปได้ว่า ทฤษฎีการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในทางปฏิบัติกฎหมายลิขสิทธิ์ในประเทศต่าง ๆ ได้ยึดถือตามทฤษฎีคุ้มครองป้องกันเป็นสาระสำคัญ แต่รากฐานอันเป็นที่มาของลิขสิทธิ์โดยแท้จริงแล้วยังไม่มีความแน่นอน

และมีการโต้เถียงกันอยู่อย่างหาข้อยุติไม่ได้ แต่เมื่อพิจารณาจากกฎหมายลิขสิทธิ์ในปัจจุบันแล้ว จะเห็นว่าลิขสิทธิ์เป็นการคุ้มครองสิทธิในสภาพบุคคลของผู้สร้างสรรค์ตามความเหมาะสม นอกจากนั้นเมื่องานสร้างสรรค์นั้นอาจใช้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจได้ ก็ย่อมได้รับการคุ้มครองแก่ประโยชน์ในทางทรัพย์สินด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิวัฒนาการของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ได้มีงานสร้างสรรค์แบบใหม่ ๆ เช่น สิ่งบันทึกเสียงหรือบันทึกภาพ ภาพยนตร์ การแพร่เสียงแพร่ภาพทางวิทยุหรือวิทยุโทรทัศน์ หรือแม้กระทั่งระบบข้อมูลของคอมพิวเตอร์ (computer software) การแสวงหาประโยชน์จากงานสร้างสรรค์ในทางทรัพย์สิน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความคุ้มครอง

กรอบในการวิเคราะห์

บทความวิชาการนี้ ผู้เขียนได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) โดยศึกษาเกี่ยวกับหลักการทำงานของ Peer-to-Peer (P2P) ศึกษาถึงความเป็นมาของกฎหมายลิขสิทธิ์ แนวคิดการให้ความคุ้มครองที่เกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เกิดขึ้นใหม่ของต่างประเทศและของประเทศไทย ศึกษาความคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศและข้อตกลงระหว่างประเทศ ในส่วนของกฎหมายไทยศึกษาพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการปราบปรามผู้กระทำความผิดในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P)

ภาพ 1 กรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์

ปัญหาทางกฎหมายเกิดขึ้นจากการที่กฎหมายกำหนดให้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติข้อจำกัดความรับผิดของผู้ให้บริการ มีการนำกระบวนการแจ้งและนำออก (notice and takedown) ซึ่งเป็นวิธีการสากลที่ใช้ในหลายประเทศทั่วโลก มาปรับใช้เพื่อเป็นการปกป้องและยับยั้งการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต Peer-to-Peer ในขณะเดียวกัน กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยได้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ของ WIPO ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WCT) ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยก็ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสนธิสัญญาฉบับนี้ แต่ผู้เขียนพบว่าปัญหาทางการบังคับใช้กฎหมายการปราบปรามผู้กระทำความผิดในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาความซับซ้อนของเทคโนโลยีบิตทอเรนท การดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ที่เกี่ยวข้องข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแบบ Peer-to-Peer (P2P) ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 มีการปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมเนื้อหาความหมายและคำจำกัดความให้ชัดเจน เน้นให้ความสำคัญครองงานอันมีลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัล แต่การกำหนดคำนิยามดังกล่าวไม่สามารถครอบคลุมถึงการกระทำในลักษณะแบบ Peer-to-Peer แม้กฎหมายได้มีการแก้ไขใหม่แล้วก็ตามกลับมีปัญหาเกี่ยวกับการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษที่ยังเป็นไปได้อย่างดั่งเดิม เพราะผู้กระทำผิดหลีกเลี่ยงการได้รับโทษด้วยวิธีการย้ายฐานเซิร์ฟเวอร์ไปยังประเทศที่ไม่สามารถตรวจสอบการกระทำความผิดได้ ดังนั้น ตามกฎหมายพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับนี้ พบว่ามีได้มีการกำหนดคำจำกัดความและผลักดันให้ได้รับความคุ้มครองครอบคลุมตามกฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการประดิษฐ์ หากกำหนดบทบัญญัติเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะงานอันมีลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัลส่วนนี้ไว้จะเกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายมากกว่าที่จะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

2. ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์ ตามกฎหมายพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 มีได้กำหนดให้สิทธิแก่ผู้สร้างสรรค์เรียกกรองสิทธิในทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้เพิ่มเติม หรือในกรณีที่ตรวจพบว่ามีผู้แชร์ข้อมูลลักษณะแบบ Peer-to-Peer อันเป็นไฟล์งานดิจิทัลของผู้สร้างสรรค์ทางอินเทอร์เน็ต พบว่าผู้สร้างสรรค์มีอาจดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดได้ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับนี้ ผู้เขียนเห็นว่า การคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์ จะเกิดผลการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงจังได้ หากมีการกำหนดบทลงโทษทางละเมิดและมีการปราบปรามผู้กระทำผิดที่แชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตอย่างชัดเจน เปรียบเทียบกับกรณีศึกษาคดี A & M Records V. Napster Inc. ที่กำหนดแนวทางการพิจารณาตัดสินของศาลเกี่ยวกับปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ที่มีขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ศาลเห็นว่า Napster รับผิดชอบถึงการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ดังกล่าวมาโดยตลอดแต่เพิกเฉยไม่ทำการยกเลิกการใช้เทคโนโลยี Peer-to-Peer File Sharing หรือใช้เทคโนโลยีในการสกัดกั้นการทำงานดังกล่าว ศาลอุทธรณ์จึงได้ตัดสินว่ามีความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์

3. ปัญหาบทลงโทษทางอาญา ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ครอบคลุมถึงเรื่องการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต Peer-to-Peer เนื่องจากการแชร์ไฟล์ข้อมูลดังกล่าวไม่ใช่เป็นเรื่องการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์โดยตรง ฉะนั้น การกำหนดเนื้อหาตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จะเกี่ยวกับเรื่องการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นเท็จหรือมีลักษณะลามกอนาจารเท่านั้น ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การที่กฎหมายกำหนดแยกออกจากกันเป็นปัญหว่ากฎหมายแยกประเภทบทลงโทษของการกระทำความผิดทางอินเทอร์เน็ตดังกล่าว ส่งผลให้สิทธิในการเรียกร้องของผู้สร้างสรรค์ในทางอาญาย่อมไม่มีผลทางกฎหมาย หากผู้สร้างสรรค์ตรวจเจอว่ามีผู้แชร์ข้อมูลไฟล์งานดิจิทัลของผู้สร้างสรรค์ทางอินเทอร์เน็ต

4. ปัญหาหน่วยงานดูแลให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สร้างสรรค์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 มาตรา 43/1 ถึงมาตรา 43/8 ฉบับนี้ มีได้กำหนดให้มีหน่วยงานช่วยเหลือแก่ผู้สร้างสรรค์หากเกิดตรวจเจอว่างานของผู้สร้างสรรค์ถูกแชร์ไฟล์ทางอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันมีเพียงผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider-ISP) ที่คอยช่วยเหลือในการปิดกั้นข้อมูลด้วยกระบวนการแจ้งและนำออก (notice and takedown) นั้น เป็นการที่กฎหมายกำหนดว่าผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต

ต้องดูแลปกป้องและยับยั้งการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งในทางปฏิบัติปรากฏว่า การปิดกั้นข้อมูลอาจเป็นการสร้างภาระแก่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต เนื่องจากในฐานะผู้ให้บริการย่อมไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายได้ ด้วยเหตุผลในเรื่องของธุรกิจและผลกำไรของบริษัท รวมไปถึงความยากลำบากในการหาแหล่งต้นกำเนิดของการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต Peer-to-Peer ที่ต้องใช้ทรัพยากรมหาศาลเกี่ยวกับจัดการด้านเทคนิค ผู้เขียนเห็นว่า วิธีการแจ้งและนำออกไม่อาจรับประกันได้ว่างานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์จะไม่ถูกแชร์ไฟล์อีกต่อไป หากกฎหมายมิได้กำหนดเงื่อนไขให้หน่วยงานเฉพาะที่ดูแลให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สร้างสรรค์ไว้อย่างชัดเจน

บทสรุป

กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยยังไม่มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะรูปแบบการแชร์ไฟล์ข้อมูล Peer-to-Peer (P2P) หรือเรียกว่า “BitTorrent” อันได้แก่ การแชร์ข้อมูลจำพวกโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ เพลง และสื่อดิจิทัลประเภทอื่น ๆ เป็นการก่อให้เกิดปัญหาการเผยแพร่ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวาง รวมถึงเรื่องผลจากการบังคับใช้กลไกทางกฎหมายที่มีต่อผู้กระทำผิดละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบดิจิทัลกระทำได้อย่าง เนื่องจากผู้กระทำความผิดได้ทำการย้ายแหล่งพื้นที่ที่กระทำการแชร์ไฟล์ข้อมูล Peer-to-Peer ไปประเทศที่ยังไม่มีกฎหมายบังคับใช้ในเรื่องดังกล่าว ด้วยเหตุจากความซับซ้อนของเทคโนโลยีบิตทอเรนซ์นี้ ผู้กระทำความผิดจะอาศัยช่องว่างของกฎหมายประเทศนั้น ๆ เป็นแหล่งตั้งเซิร์ฟเวอร์เพื่อกระทำความผิดและหลบหลีกโทษทางกฎหมาย ฉะนั้น หากประเทศไทยยังปล่อยละเลยไม่มีการปราบปรามการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแบบ Peer-to-Peer อย่างจริงจัง ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้สร้างสรรค์ และสร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแบบ Peer-to-Peer ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะ 4 ประการ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ควรให้มีการปรับปรุง แก้ไข หรือเพิ่มเติมความหมายของคำนิยาม “ผู้สร้างสรรค์” หรือ “การแชร์ไฟล์” โดยกำหนดให้มีความหมายของเนื้อหาให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัล เน้นการบังคับใช้กฎหมายและการปราบปรามผู้กระทำความผิดในลักษณะแบบ Peer-to-Peer (P2P) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง
2. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มีเนื้อหากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์อย่างเดียว เพื่อนำตัวผู้เป็นอาชญากรทางคอมพิวเตอร์ มาลงโทษ แต่ไม่มีเนื้อหาในส่วนเกี่ยวกับการแชร์ไฟล์ข้อมูล Peer-to-Peer (P2P) หรือเรียกว่า “BitTorrent” อีกทั้ง พระราชบัญญัติฉบับนี้ มิได้กล่าวถึงโทษของผู้กระทำผิดในกรณีที่น่าข้อมูลไปแชร์ทางอินเทอร์เน็ต เป็นผลให้การบังคับใช้กฎหมายและผลของการปราบปรามการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต Peer-to-Peer (P2P) ไม่เกิดประสิทธิภาพ
3. กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยนั้น ควรกำหนดคำนิยาม “ผู้สร้างสรรค์” หรือ “การแชร์ไฟล์” ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการปราบปรามการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต Peer-to-Peer (P2P) โดยตรง กำหนดให้

มีเนื้อหาคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นดิจิทัลอย่างเดียว เพื่อให้เกิดการปราบปรามผู้กระทำความผิดจากการแชร์ไฟล์ทางอินเทอร์เน็ตเป็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

4. กำหนดหน่วยงานขึ้นมาดูแลช่วยเหลือผู้สร้างสรรค์โดยตรง เนื่องจากในทางปฏิบัติผู้ให้บริการไม่อาจปิดกั้นข้อมูลด้วยวิธีการระบวนการแจ้งและนำออก (Notice and Takedown) ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายได้ ควรให้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐดูแลปราบปรามการแชร์ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแบบ Peer-to-Peer โดยเฉพาะ เพื่อส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสันติสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WCT)

References

- Department of Intellectual Property. (2018a). *Copyright Law-Germany*. Retrieved from https://www.ipthailand.go.th/images/781/L_german_4_copyright.pdf [In Thai]
- Department of Intellectual Property. (2018b). *Copyright Law-Japan*. Retrieved from https://www.ipthailand.go.th/images/781/L_japan_4_copyright.pdf [In Thai]
- Department of Intellectual Property. (2020). *Copyright Law - Republic of Singapore*. Retrieved from https://www.ipthailand.go.th/images/781/L_singapore_copyright.pdf [In Thai]
- Department of Intellectual Property. (2024). *Copyright Act (No. 5) B.E. 2565*. Retrieved from https://www.ipthailand.go.th/th/dip-law-2/item/act_cr65.html [In Thai]
- Muso, Y., & Kaewkiriya, T. (2016). Framework for installation software system based on P2P by using fuzzy logic download path selection. *Journal of Information Science and Technology (JIST)*, 6(1), 45-52. [In Thai]
- Neitivanich, W., & Kancwamdee, C. (2019). *Law: Digital technology and cyber: digital Crime: Consumer protection*. Sri Sawat Printing. [In Thai]
- Nitchakorn, K. (2016). *Current situation of copyright usage problems among Thai people*. Department of Intellectual Property. Retrived from <https://e-library.moc.go.th/book/show-product/19214> [In Thai]
- Office of the Council of state. (2024). *Copyright Act (No. 2) B.E. 2558*. Retrieved from <https://www.ocs.go.th/bfe96bd9-67b7-4a08-b827-921ab4df1580>, [In Thai]
- The United Kingdom Intellectual Property Office. (2020). *Copyright Design and Patents Act 1988*. Retrieved from <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/60180c2b8fa8f53c62c5897/Copyright-designs-and-patents-act-1988.pdf>.
- The Secretariat of the Cabinet. (2024). *Computer-related Crime Act (No. 2) B.E. 2560*. Retrieved from <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/2097456.pdf> [In Thai]
- U.S. Copyright Office. (2020). *The Digital Millennium Copyright Act of 1998*. Retrieved from <https://www.copyright.gov/dmca>
- World Intellectual Property Organization (WIPO). (2019a). *Copyright Act Cap 63,2006 Rev Ed*. Retrieved from <https://wipolex-res.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/sg/sg044en.pdf>
- World Intellectual Property Organization (WIPO). (2019b). *Directive (EU) 2019/790 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC, European Union (EU)*. Retrieved from <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/18927>